

*Ель-Кафарна М. С.
Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України*

ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ ПАЛЕСТИНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІСЛАМСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

У Статті розглядається питання правового статусу Палестини в ОІК, а також аналізується участь Палестини в діяльності ОІК.

Ключові слова: *Організація ісламська Конференція, Палестина, правовий статус.*

Про актуальність правого врегулювання близькосхідної проблеми свідчить те, що більше третини резолюцій та інших документів Організації Об'єднаних Націй присвячено саме цій тематиці. Незважаючи на те, що вчені і політики різних країн протягом понад півстоліття намагаються розв'язати Гордіїв вузол близькосхідних проблем, ця проблема досі залишається не вирішеною. Одним з ключових питань близькосхідної проблеми є питання правосуб'єктності Палестини. Визначенню правового статусу Палестини присвячені ряд робіт як українських і російських учених, так і арабських дослідників. Серед українських учених особливо слід відзначити роботи Д. А. Малишева, серед російських – Д. В. Кузнецова. Серед арабських вчених варто відзначити роботи А. Ш. Нубані, А. Т. Абдальмаліка, Марак Рамі. Проте в їх роботах не розглядається участь Палестини в міжнародних організаціях. Це питання залишається мало дослідженим. Тому в цій статті розглядається питання правового статусу Палестини в ОІК, а також аналізується участь Палестини в діяльності ОІК. Але перш ніж приступити до аналізу участі Палестини в Організації Ісламської Конференції (далі – ОІК) необхідно зупинитися на короткій характеристиці цієї міжнародної організації. ОІК – це найбільша міжурядова організація, створена за релігійною ознакою в травні 1971 р. в відповідно до рішень конференції глав держав і урядів мусульманських країн / Рабат, вересень, 1969 р. / і Нарад міністрів закордонних справ ісламських держав / Джидда, березень 1970 р., Карачі, грудень 1970 р. / В даний час до її складу входять близько півсотні держав. Статус спостерігача при ОІК мають Нігерія, Бенін, Мусульманська громада Кіпру та Фронт визволення морів / ФВМ / на Філіппінах. Характерно, що ООП приймає участь у роботі всіх структурних ланок організації.

Вищим органом організації є конференція глав держав і урядів / конференція в “верхах”. Не рідше одного разу на рік проходять сесії Ради міністрів закордонних справ країн-учасниць. ОІК має постійний секретаріат, очолюваний Генеральним Секретарем. З тимчасовим / як проголошено в Статуті ОІК – “До звільнення Єрусалиму” / місцеперебуванням у Джидді. Четвертим основним органом організації є Ісламський міжнародний суд.

Офіційними цілями Організації в її Статуті проголошені: координація зусиль щодо захисту “святих місць”, підтримка боротьби палестинського народу за відновлення своїх прав і “визволення своєї країни”, зміцнення ісламської солідарності, підтримка боротьби мусульман “на захист своєї честі, незалежності і національних прав”, діяльність з ліквідації расової дискримінації і колоніалізму, вжиття заходів з

підтримання міжнародного миру та безпеки, проведення консультацій між країнами-членами ОІК, які беруть участь в міжнародних організаціях, розвиток економічного, соціального, культурного та наукового співробітництва між державами-учасницями “Ісламської конференції” і третіми державами.

Статут ОІК, також як і Статут ЛАД, передбачає, що членами є лише держави. Відповідно до ст. 8 Статуту ОІК, членом може бути лише мусульманська держава. Поняття “мусульманська” в Статуті не конкретизується.

На третій сесії Наради міністрів закордонних справ мала місце дискусія щодо відмінності між повним членством і статусом “учасника”. Чітких кордонів між цими поняттями так і не було проведено. Поняття “учасник” в Статуті ОІК немає. Між тим, у роботі органів ОІК в якості спостерігачів беруть участь як держави, так і організації, включаючи мусульманські громади окремих держав. У Статуті правовий статус спостерігача не регламентується.

З моменту створення ОІК і аж до теперішнього часу в центрі її уваги знаходиться Палестинська проблема. Конференція відстоює “Джихад” в ім’я “спасіння Аль-Кудса, підтримки палестинського народу і справи визволення окупованих територій” [1, с. 69].

На першій сесії конференції ОІК / Рабат, вересень 1969 р. / та на запрошення марокканського короля, Організація Визволення Палестини (ООП) брала участь на цій конференції в якості спостерігача.

З нагоди скликання цієї зустрічі глав урядів і ісламських держав палестинська делегація направила звернення, в якому висловила прохання прийняти наступні пункти:

1. Сформувати комітети підтримки палестинської справи у всіх ісламських державах і відкрити з цією метою бюро.
2. Розгорнути широку пропагандистську кампанію з мобілізації громадської думки.
3. Бойкотувати усі сіоністські товари.
4. Провести реєстрацію добровольців у всіх ісламських державах.

ООП продовжувала брати участь як спостерігач на першій сесії Наради міністрів закордонних справ ісламських країн в Джидді в березні 1970 р. на другій сесії Наради міністрів закордонних справ в Карачі в грудні 1970 р., і на третій сесії Наради міністрів закордонних справ у березні 1972 р. в Джидді [3, с. 132].

24 березня 1973 р. в Бенгазі відкрилася четверта сесія Наради міністрів закордонних справ ОІК, на якій були присутні представники 28 держав. На нараді представник ООП був присутній на правах спостерігача. На сесії Наради були підтверджені раніше прийняті рішення з палестинської проблеми. ООП була визнана єдиним законним представником палестинського народу. Була опублікована також заява про зобов’язання членів ОІК продовжувати надавати палестинському народу матеріальну, політичну і моральну підтримку, необхідну для повернення його окупованих земель і зриву спроб, спрямованих на ліквідацію палестинської революції [6, с. 49].

На другій сесії Конференції глав держав, яка відбулася в Лахорі / Пакистан / в лютому 1974 року, ООП вперше була запрошена як повноправний член. Таким чином, Палестина була включена до числа держав-учасників цієї наради. Її делегація брала активну участь у різних комітетах та органах. Конференція обрала Палестину разом із сімома державами в якості посередника у вирішенні проблем між Бангладеш і Пакистаном. Конференція знову підтвердила, що ООП є єдиним законним представником палестинського народу. Вона закликала відкрити бюро ООП в державах-членах. Глави держав вимагали також від ісламських держав розірвати відносини з Ізраїлем у всіх областях на знак ісламської солідарності [5, с. 96].

Слід зазначити, що завдяки зусиллям ООП було змінено пункт порядку денного, який в пакистанському робочому документі був сформульований: "Положення на Близькому Сході і відновлення прав мусульман в Єрусалимі". Він був змінений і уточнений наступним чином: "Близький Схід, палестинська проблема, прихильність мусульман до міста Єрусалиму і тверда рішучість їхніх урядів зробити все можливе для його звільнення" [2, с. 17].

В липні 1975 р. в Джидді відкрилася шоста сесія Наради міністрів закордонних справ [1, с. 71].

ОІК неодноразово приймала рішення, що стосуються окремих аспектів Близькосхідної проблеми. Так, сесія Конференції в Мецці-Таїф прийняла спеціальну резолюцію по Єрусалиму, в якій наголошувалося на необхідності домагатися його звільнення "з тим, щоб він став столицею Палестинської держави". У вересні 1980 р. у зв'язку з рішенням ізраїльських властей оголосити Єрусалим "вічною і неподільною" столицею Ізраїлю, в Фесі була скликана надзвичайна спеціальна сесія Наради міністрів закордонних справ ОІК, яка закликала учасниць Організації до боротьби проти анексії цього міста. ООП здобула значний авторитет в ОІК, про це свідчить, наприклад, така обставина.

Наприкінці 1980 р. в Мецці відбулася надзвичайна сесія Наради міністрів закордонних справ мусульманських країн, що запропонувала Іраку й Ірану припинити вогонь і розпочати мирні переговори. На мекканській сесії конференції у верхах був утворений "Комітет семи" у складі Бангладеш, Гвінеї, Замбії, Пакистану, Сенегалу, Туреччини та ООП для виконання посередницьких функцій ОІК в справі врегулювання конфлікту.

Враховуючи значні економічні можливості нафтодобувних країн, ООП сприяла прийняттю організацією резолюцій про використання мусульманськими державами свого фінансового вкладу і нафтового потенціалу для припинення агресивних акцій Ізраїлю, про надання матеріальної підтримки палестинському народу.

На третій сесії Конференції ОІК / Мекка – Ат-Таїф /, у січні 1981 року було вирішено створити фонд Єрусалиму для надання матеріальної підтримки боротьбі арабських народів за звільнення окупованих територій [1, с. 72].

ООП, беручи участь у нормотворчій діяльності ОІК, докладала зусилля до прийняття резолюцій, які передбачали тісне співробітництво між нею і ОІК в боротьбі проти агресії Ізраїлю. Так, на 12 Ісламській конференції міністрів закордонних справ / Багдад, 1-5 червня 1981 р. / з ініціативи ООП була принята резолюція 15/12, в якій

передбачено створення Ісламського бюро з бойкоту Ізраїлю. В якості повноправного члена ООП взяла участь і в роботі сесії-конференції, що проходила в Кувейті в 1987 р.

У рішенні кувейтської сесії відкидаються всі сепаратні угоди та ініціативи і відзначається, що резолюція 242 Ради Безпеки ООН 1967 р. є основою розв'язання палестинської, зокрема, і близькосхідної проблеми.

На вісімнадцятій конференції ОІК члени організації визнали проголошену палестинську незалежну державу і підтримали Декларацію про незалежність і політичну програму, які прийняв палестинська національна рада на її 19-й сесії в Алжирі.

Конференція також зазначила про необхідність скликання міжнародної конференції за мир на Близькому Сході за участю всіх зацікавлених сторін, в тим числі ООП на рівній основі з іншими учасниками, і необхідність участі в цій конференції держав постійних членів Ради Безпеки.

Конференція також зажадала від усіх держав-членів ОІК сформувати комісію з підтримки Палестини у всіх ісламських країнах.

Щодо Фонду Єрусалиму Конференція вимагала від членів дотримання правил внесків і знову зажадала від членів дотримуватися правил бойкоту Ізраїлю. Конференція також вирішила уповноважити Генерального Секретаря ОІК продовжувати підтримувати і координувати зусилля з Генеральним секретарем ООН та іншими міжнародними організаціями з тим, щоб забезпечити виконання резолюції Ради Безпеки з метою забезпечення міжнародного захисту палестинського народу та застосування 4-ої Женевської угоди 1949 року, що стосується положень громадян під час війни і окупації [8, с. 73]. ОІК продовжувала надавати підтримку палестинському народу та засуджувати політику Ізраїлю і США, яскравим прикладом чого є рішення Нарadi міністрів закордонних справ Ісламських держав / Каїр, 7 Серпень 1990 р./ В яких держави-члени підтримали палестинське повстання і право палестинського народу на створення незалежної держави та засудили рішення американського конгресу, який вважає Єрусалим вічною столицею держави Ізраїль; зажадали від США поновлення діалогу з ООП та його подальшого розвитку; затвердили, що Єрусалим - це частина палестинської території і необхідно, щоб всі ісламські держави протистояли заходам Ізраїлю при спробі зміни статусу Єрусалиму [4, с. 74].

У 1990 році Арабські держави виявили готовність до мирного вирішення близькосхідного конфлікту. В наслідок чого на зустрічі на вищому рівні в ОІК в грудні 1991 р. в Дакарі була прийнята декларація, в текст якої вперше за багато років не був включений заклик до Джихаду – священної війни проти Ізраїлю. Але в той же час у заяві зазначалося: “Ми підтверджуємо нашу рішучість протистояти ізраїльській окупації палестинських та інших арабських територіях” [7, с. 8].

Треба відзначити, що і після 1990 року ОІК продовжувала займатися палестинським питанням. Так, у заяві конференції міністрів закордонних справ ісламських держав в Карачі / 25-29 квітня 1993 р. / ОІК зажадала від ООН:

– активізувати участь у мирному процесі на Близькому Сході і закликала США визнати право палестинського народу на самовизначення;

– засудила політику Ізраїлю щодо вигнання;

– підтримала мирний процес для досягнення загального і справедливого рішення Близькосхідної проблеми на основі резолюцій Ради Безпеки 242 і 338.

А в заключній заяві глав ісламських держав в Дакарі 11 січня 1995 р. було вказано на наступні моменти:

– необхідно негайно повернути всіх палестинських біженців. Для цього глави ісламських держав уповноважили сенегальського президента здійснювати зв'язки з постійними членами Ради Безпеки і Генеральним секретарем ООН для забезпечення застосування Ізраїлем резолюцій Ради Безпеки / 799 /, що стосується негайного повернення всіх палестинських біженців і вжиття заходів щодо Ізраїлю згідно глави 7 Статуту ООН. Єрусалим – це частина окупованих територій і всі заходи Ізраїлю щодо Єрусалиму згідно з резолюцією Ради Безпеки 465 і 497 вважати незаконними [1, с. 74].

Щодо палестинсько-ізраїльської угоди, підписаної у Вашингтоні 13 вересня 1993 р., Генеральний Секретар ОІК Хамед Габо заявив, що ОІК офіційно оголосила про підтримку палестинсько-ізраїльської угоди. Це було підтверджено на засіданні міністрів закордонних справ ісламських держав в Нью-Йорку, які закликали держави-члени ОІК надати підтримку цієї угоди. Габо зазначив: “Ця угода є не остаточним, а лише етапним моментом у досягненні кінцевої мети – звільнення всіх окупованих палестинських територій, у тому числі і Єрусалиму і створення палестинської держави.

Варто зазначити, що Ісламська комісія з культурних та економічних справ зробила на 13-й сесії в Джидді таку заяву:

1. Зажадати від держав-членів ОІК надання підтримки ООП і палестинському народу в будівництві вільної Національної економіки в перехідний період, допомогти їм у промисловому, аграрному і енергетичному розвитку.

2. Засудити прийняті Ізраїлем 23 вересня 1993 р. рішення про те, що Мечеть Альакса є частиною території держави Ізраїль і підпорядкована її суверенітету, а також вважати дане рішення незаконним [1, с. 75].

Слід зазначити, що всі рішення ОІК з моменту її створення до теперішнього часу відповідають інтересам Держави Палестина.

Таким чином, участь Палестини в ОІК як рівноправного представника одного з членів цієї організації, характеризуються практичним підтвердженням міжнародної правосуб'єктності палестинського народу.

Використані джерела:

1. Аудех А. М. Правовое регулирование сотрудничества государства Палестина с международными организациями и объединениями : диссертация ... кандидата юридических наук : специальность 12.00.10 – международное право. – К., 1995. – 152 с.
 2. Кисилев В. И. Ислам в международных отношениях стран Азии и Африки. // *Азия и Африка сегодня*. – 1986. – № 11. – С. 10-18.
- الاشعل عبد الله . الوضع القانوني الدولي لمنظمة التحرير الفلسطينية : القاهرة , 1988 . - ص. 132
الدستور . - عمان , - 1990م . - 6 اغسطس
شئون فلسطينية . - 1979 . - نوفمبر . ش 96
شئون فلسطينية . - 1980 . - عدد 107 . - ص. 49
فلسطين الثورة . يناير كانون الثاني . عدد 993 . - ص. 8.
الرياض . - وكالة الأنباء الفلسطينية وفا 17.03.1989

Эль-Кафарна М. С. Особенности участия Палестины в Организации исламской конференции

В статье рассматривается вопрос правового статуса Палестины в ОИК, а также анализируется участие Палестины в деятельности ОИК.

Ключевые слова: Организация исламская конференция, Палестина, правовой статус.

M. El-Kafarna. Features of participation of Palestine are in Organization of islam conference.

In the article the question of legal status of Palestine is examined in OIK, and also participating of Palestine is analysed in activity of OIK.

Key words: Organization islam conference, Palestine, legal status.

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ НАУКИ

Купіна Л. Ф.

Національний педагогічний університет

імені М. П. Драгоманова

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЯВЛЕННЯ НЕВІДПОВІДНОСТІ ПРАЦІВНИКА ЗАЙМАНІЙ ПОСАДІ АБО ВИКОНУВАНІЙ РОБОТІ

У статті розкриваються проблеми правового регулювання порядку розірвання трудового договору за ініціативою роботодавця у разі виявлення недостатньої кваліфікації працівника.

Ключові слова: розірвання трудового договору, недостатня кваліфікація, атестація працівників, невідповідність займаній посаді.

Стаття 40 Кодексу законів про працю України (далі КЗпП України), зокрема п. 2 встановлює, що у випадку виявленої невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок недостатньої кваліфікації або стану здоров'я, що перешкоджає продовженню роботи роботодавець має право з власної ініціативи розірвати трудовий договір з працівником [1]. Але проведення звільнення працівника за даною підставою потребує дотримання роботодавцем певного порядку, в тому числі і наявності фактів, що підтверджують невідповідність працівника займаній посаді або виконуваній роботі. Актуальності даному питанню надає той факт, що нещодавно вперше Законом України “Про професійний розвиток працівників” № 4312 – VI від 12.01.2012, було в загальному окреслено порядок дій роботодавця у разі виявлення невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі [2]. Метою нашої праці є визначення проблем застосування норм вищевказаного Закону та п. 2 ст. 40 КЗпП України під час врегулювання відносин, що виникають при розірванні трудового договору за ініціативою роботодавця.

До дослідження питання розірвання трудового договору за ініціативою роботодавця на підставі п. 2 ст. 40 КЗпП України зверталися вчені-правники різних періодів розвитку науки трудового права та інституту розірвання трудового договору, зокрема: М. Й. Бару, Н. Б. Болотіна, Ю. В. Баранюк, Г. С. Гончарова, С. В. Дріжчана, Л. І. Лазор, А. В. Скоробагатько, П. Д. Пилипенко, В. І. Прокопенко,